

Povjerenstvo za održivi razvoj, poticanje gospodarstva, energetiku i klimatske promjene

Na temelju članka 37. Poslovnika, a u vezi članka 28. Poslovnika o radu Gospodarsko-socijalnog vijeća i njegovih radnih tijela, Povjerenstvo za održivi razvoj, poticanje gospodarstva, energetiku i klimatske promjene na 23. sjednici održanoj 05. prosinca 2014. godine razmatralo je **Nacrt prijedloga zakona o Hrvatskoj gospodarskoj komori, s Konačnim prijedlogom zakona.**

Na osnovi rasprave i izjašnjavanja pojedinih članova Povjerenstva usvojeno je sljedeće

MIŠLJENJE

1. Vlada Republike Hrvatske podržava donošenje Nacrt prijedloga zakona o Hrvatskoj gospodarskoj komori, s Konačnim prijedlogom zakona.
2. Hrvatska udruga poslodavaca suzdržana je na davanje mišljenja na Nacrt prijedloga zakona o Hrvatskoj gospodarskoj komori, s Konačnim prijedlogom zakona.
3. Sindikalne središnjice ne podržavaju Nacrt prijedloga zakona o Hrvatskoj gospodarskoj komori, s Konačnim prijedlogom zakona.
4. Ovom mišljenju prilaže se izdvojeno mišljenje Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, Nezavisnih sindikata Hrvatske, Matice hrvatskih sindikata i Hrvatske udruge radničkih sindikata te izdvojeno mišljenje Hrvatske udruge poslodavaca na navedeni zakonski prijedlog.

IZDOJENO MIŠLJENJE SAVEZA SAMOSTALNIH SINDIKATA HRVATSKE, NEZAVISNIH HRVATSKIH SINDIKATA, MATICE HRVATSKIH SINDIKATA I HRVATSKE UDRUGA RADNIČKIH SINDIKATA

Vezano uz Prijedlog zakona o Hrvatskoj gospodarskoj komori četiri reprezentativne sindikalne središnjice glasale su protiv te iznose svoje izdvojeno mišljenje kako slijedi:

1. **Upitna je nadležnost Ministarstva poduzetništva i obrta za predlaganje Zakona o Hrvatskoj gospodarskoj komori** budući je iz članka 13. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11, 22/12, 39/13, 125/13, 148/13), koji propisuje poslove i nadležnost Ministarstva poduzetništva i obrta, jasno kako je nadležnost predmetnog Ministarstva malo i srednje poduzetništvo, obrtništvo i zadrugarstvo, odnosno djelokrug je uži i drukčiji od djelokruga rada Hrvatske gospodarske komore.
2. U tekstu Prijedloga Zakona predlagatelj se poziva na **definicije mikro, malih, srednjih i velikih poduzetnika, odnosno na definiranje veličine istih sukladno Preporuci Europske komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. godine.** Ovakva odredba nije u skladu s načelom pravne sigurnosti. Sukladno članku 288. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, preporuke i mišljenja nemaju obvezujuću snagu. Korištenje predmetnih definicija provodi se dragovoljno, ali su države članice pozvane na što širu upotrebu istih. Slijedom navedenog, **potrebno je navedene definicije uvrstiti u sam tekst Zakona,** a ako predlagatelj Zakona smatra kako bi iste opteretile tekst Zakona, iste definicije mikro, malog, srednjeg i velikog poduzetnika urediti i Prilogom Zakonu koji bi bio sastavni dio samog Zakona i kao takav obvezujući.

3. Članak 2. točka 3. - Ovom točkom je uređeno kako mikro i mali poduzetnici mogu postati članovima HGK na vlastiti zahtjev (dobrovoljno). U uvodnom dijelu Prijedloga Zakona navedeno je kako je jedan od razloga za takvu odluku to **što se mikro i mala poduzeća želi osloboditi parafiskalnih nameta**, uzimajući u obzir trenutnu gospodarsku situaciju, odnosno nastoji im se omogućiti lakše poslovanje na način da ih se rastereti dijela parafiskalnih nameta. **Ovaj razlog ne smatramo opravdanim.** Naime, prema Odluci o financiranju HGK u 2014. godini **visina mjesečne članarine za mala poduzeća iznosi 42,00kn!** Taj iznos određen je za poduzeća koja spadaju u skupinu sljedećih karakteristika: ukupna aktiva 7.500.000,00kn, ukupni prihodi 15.000.000,00kn i broj zaposlenih 50. Prema novoj kategorizaciji poduzeća, mala poduzeća su definirana kao poduzeća koja zapošljavaju manje od 50 radnika i čiji je ukupni godišnji promet ili zbroj bilance manji od 10 milijuna €, dok su mikro poduzeća definirana kao poduzeća koja imaju manje od 10 radnika i čiji je ukupni godišnji promet ili zbroj bilance manji od 2 milijuna €. Budući da se člankom 21. točkom 2. Prijedloga Zakona propisuje kako će se visina članarine odrediti razmjerno visini ukupnih prihoda i broja zaposlenih, visina članarine (uzima se u obzir trenutna visina članarine i kriterij njezina određivanja) ne bi trebala značajno opteretiti niti mikro niti mala poduzeća. Stoga razlog dobrovoljnog učlanjenja u HGK zbog oslobađanja od dodatnih nameta ne smatramo dovoljno argumentiranim, posebice u situaciji u kojoj Komori zbog toga prijeti umanjeње garantiranih godišnjih prihoda od čak 78 posto (podaci same Komore predviđaju pad s cca 143 milijuna kuna na 32,4 milijuna kuna godišnje, što je u velikom nesrazmjeru s tvrdnjama ministra Marasa kako će umanjeње prihoda iznositi maksimalno 25-30 posto) i čime se direktno dovodi u pitanje daljnji rad te institucije.

Nadalje, podjelu na obvezne i dobrovoljne članove držimo **diskriminatornom**. Naprotiv, **prihvatljiva je članarina za sve koja se izvodi iz ekonomske snage poduzeća**. Vezano uz (ne)dobrovoljnost članstva u HGK moramo naglasiti kako ovakav **Prijedlog zakona držimo i neustavnim** - naime, ili je članstvo u Komori obvezujuće (te otud uplitanje države u uređenje rada Komore i njezinih javnih ovlasti putem Zakona) ili je članstvo dobrovoljno ali u takvu slučaju nema potrebe za Zakonom (članak 43. Ustava jamči pravo na dobrovoljne poslodavačke i radničke organizacije!).

4. Članak 3. točka 15. - Kao jedna od zadaća i poslova Hrvatske gospodarske komore navodi se priprema, sklapanje i praćenje primjene kolektivnih ugovora. Sukladno Zakonu o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata (NN 93/14) članku 25. stranke kolektivnog ugovora na strani poslodavca mogu biti jedan ili više poslodavaca ili njihove udruge. **HGK nije definirana kao udruga poslodavaca i kao takva ne može biti stranka kolektivnog ugovora.** Također, **Komora prema definicijama Međunarodne organizacije rada nema status socijalnog partnera, te stoga ni na temelju međunarodnih standarda ne može biti stranka kolektivnog ugovora.**

5. Isto tako, s obzirom da se u **članku 21. stavku 3.** određuje kako Skupština donosi odluku o načinu utvrđivanja visine te rokovima plaćanja članarine, isto je potrebno **navesti i u samim poslovima Skupštine.**

6. Članak 5. stavak 3. - Predloženi sustav odlučivanja (tko više uplati, ima više glasova) izravno bi doveo do smanjenja mogućeg utjecaja mikro, malih i srednjih poduzeća na odluke Skupštine, a u javnosti se često kao jedan od argumenata potrebe restrukturiranja HGK spominje i minoran utjecaj manjih tvrtki na politiku HGK. Ovako bi to bilo još manje, a da ne govorimo o tome da bi se nekoliko velikih tvrtki zbog visine uplaćene članarine moglo nametnuti kao izravno vodstvo Komore.

Članak 5. Stavak 4.- Određeno je kako u Skupštini treba biti osigurana zastupljenost članova među ostalim prema veličini članova na način da Skupštinu čine: po jedan član iz svake županije (ukupno 21), najmanje 15 posto članova Skupštine predstavnici srednjih gospodarskih subjekata te najmanje 15 posto predstavnici mikro i malih gospodarskih subjekata. S obzirom da se uvodi dobrovoljno članstvo za mikro i male poduzetnike, postavlja se pitanje sastava Skupštine ako se u Hrvatsku gospodarsku komoru ne učlani dovoljan broj mikro i malih poduzetnika. Također, **dok su predviđeni kriteriji rasporeda na temelju teritorijalne zastupljenosti i veličine, isto nije učinjeno i za gransku zastupljenost.**

7. **Članak 5. stavak 8. točka 2.** - Određeno je da Skupština donosi temeljne odrednice za program rada, međutim **nije određeno tko donosi sam program rada**. Isto je potrebno definirati.

8. **Članak 6.** - Mišljenja smo kako je Zakonom **potrebno odrediti način izbora Upravnog odbora**. Zakonom se niti ne prenosi ovlast na Skupštinu da isto odredi Statutom. Na takav način stvara se pravna praznina.

9. **Članak 7.** - Mišljenja smo da je **Zakonom potrebno odrediti način izbora Nadzornog odbora**. Zakonom se niti ne prenosi ovlast na Skupštinu da isto odredi Statutom. Na takav način stvara se pravna praznina.

10. **Članak 8. stavak 3.** - Predlažemo da se **prva rečenica predmetnog stavka promijeni na način da glasi:**

„Predsjednika Hrvatske gospodarske komore imenuje Skupština na temelju javnog natječaja na mandat od četiri godine.“

Naime na način kako je to predložio predlagatelj nije jasno odredio tko odlučuje o izboru predsjednika Hrvatske gospodarske komore na temelju natječaja.

Nadalje, s obzirom da su Zakonom propisani poslovi Skupštine, Upravnog i Nadzornog odbora, mišljenja smo kako je potrebno propisati i poslove predsjednika HGK, radi jasnoće i uravnoteženosti teksta Zakona.

11. **Članak 15.** - Mišljenja smo kako je **odredbe o upravnom nadzoru potrebno prebaciti na kraj zakona**, odnosno ispred Prijelaznih i završnih odredbi jer tako čine smislenu cjelinu.

12. **Članak 16.** - Zbog dobrobiti hrvatskoga gospodarstva, **vlada treba odustati i od modela po kojem bi izvješća o radu HGK usvajala Vlada RH**. Time bi Komora potpuno bila ovisna o vladi, ne samo ovoj nego bilo kojoj, a u tom slučaju, gubi se neovisnost. Ne treba smetnuti s uma kako HGK upravo prikupljanjem i analiziranjem podataka iz gospodarstva često u javnost upućuje razna izvješća, analize i prognoze koje se zbog onoga što iznose nerijetko ne sviđaju vladi te je zbog toga je važno sačuvati njenu objektivnost i neovisnost, a ne ju pretvoriti u instituciju ovisnu o vladinom raspoloženju i milosti.

13. **Članke 19., 20. i 22.** - potrebno je **prebaciti iza članka 16. kako bi činile smislenu cjelinu**.

14. Ovo ne može i **ne smije biti još jedan primjer političkog podčinjavanja institucija** niti metoda pokušaja i pogrešaka čemu je vlada često sklona. Riječ je o jednoj od temeljnih institucija hrvatskoga društva, koja je dosad nadživjela mnoge režime i države pa jednostavno treba živjeti i dalje kao potpora i promicateljica hrvatskih gospodarskih, a time i društvenih interesa.

15. **Protivimo se donošenju ovog Prijedloga zakona po hitnom postupku** te se pozivamo na Ustavni sud RH i njegovo Izvješće broj U-X-99/2013 od 23. siječnja 2013. godine o postupcima donošenja zakona i o Poslovniku Hrvatskog sabora navodi kako „učestala praksa donošenja zakona po hitnom postupku narušava samu bit parlamentarizma. Takva praksa obezvrjeđuje značenje demokratskih procedura i obvezu njihova poštovanja te onemogućuje javne rasprave o bitnim društvenim pitanjima, slabeći time i osnove za razvitak i unapređenje dijaloške kulture bez koje ne postoji demokratsko društvo. Pravo koje se stvara u procedurama koje nisu u skladu s duhom parlamentarizma ne nailazi na povjerenje građana, a istodobno podriva i njihovo povjerenje u demokratske institucije“. Ustavni sud ističe kako se ovim izvješćem ne odriče pravo zakonodavca da u pojedinim posebnim situacijama zakon donese po hitnom postupku. Međutim, to mora činiti iznimno, kad za to postoje razlozi propisani u Poslovniku Hrvatskog sabora („*samo kada to zahtijevaju interesi obrane i drugi osobito opravdani državni razlozi, odnosno kada je to nužno radi sprječavanja ili otklanjanja većih poremećaja u gospodarstvu*“) i kad su ti razlozi opravdani. Nužno je pri tome, bez iznimke, relevantne razloge za donošenje zakona po hitnom postupku detaljno obrazložiti u prijedlogu samog zakona. Nije dostatno samo se pozvati na Poslovnik ili potrebu hitnog postupka opravdati općim, neodređenim ili neuvjerljivim razlozima kao što to radi predlagatelj Prijedloga.

16. Neistiniti su navodi predlagača kako bi se novim zakonom Komora temeljila na stečevinama zemalja EU jer EU ne nalaže zemljama članicama neki jedinstveni model i način

organiziranja komora pa tako ni model u kojem članstvo nije obvezno. Organiziranje i način funkcioniranja komora EU ostavlja regulativi zemalja članica. Tako **dio zemalja, članica EU, ima uređen sustav obveznog članstva, a dio ne.**

17. Sindikalne središnjice se ne protive pozitivnim promjenama i uređenju rada HGK i uvijek će poduprijeti pomake na bolje, no zbog svega navedenog, zbog tradicije, zbog društvenog mjesta i važnosti, kako za hrvatsko gospodarstvo tako i Republiku Hrvatsku u cjelini, tražimo odustajanje od donošenja zakona po hitnom postupku, odustajanje od odredbi o dragovoljnom članstvu i podčinjavanju Komore Vladi RH, a nejasno uređene ili nedovoljno uređene i manjkave članke nužno je urediti u skladu s dobrom pravnom praksom i potrebama gospodarstva.

IZDOJENO MIŠLJENJE HRVATSKE UDRUGE POSLODAVACA

Hrvatska udruga poslodavca smatra da je ovo tek radni materijal Zakona te da Zakon nikako ne može predstavljati konačnu verziju. U izradu Zakona socijalni partneri nisu bili uključeni što je apsolutno neprihvatljivo imajući u vidu važnost zakona za cijelo gospodarstvo, kao i cilj socijalnog partnerstva i uključivanje socijalnih partnera u definirane radne skupine.

Zakon ne daje jasan smjer i strategiju razvoja Hrvatske gospodarske komore. Smatramo da bi se HGK trebala orijentirati na inozemna tržišta i pomoć poslodavcima u Hrvatskoj da ostvare izvozne poslove i bude im podrška na stranim tržištima, a ne djelovati kao korektiv izvršne i zakonodavne vlasti u gospodarskom dijelu na unutarnjem tržištu, taj dio regulira socijalno partnerstvo.

Ujedno smatramo da HGK ne bi trebala sudjelovati u zakonodavnom procesu jer za to postoji socijalni dijalog i socijalni partneri definirani kroz Zakon o radu na čijoj se jačoj integraciji u radne skupine zakonodavnog procesa treba intenzivno raditi.

HUP se protivi dualnom statusu članstva, te smatra da bi ono trebalo biti dobrovoljno za sve uz jasno definirana prava i obveze članstva i strategiju HGK sukladno ranije iznesenom stavu, uz naravno primjeren prijelazni period transformacije financiranja HGK sa obveznog na dobrovoljno članstvo.

Iz Zakona je potrebno brisati odredbe o praćenju kolektivnih ugovora, jer HGK to ne može raditi, s obzirom da je kolektivno pregovaranje i praćenje kolektivnih ugovora u ingerenciji socijalnih partnera.

Koordinator Povjerenstva

Denis Čupić v.r.